

Abstract

Cílem práce je nastínit sociální vazby a zákonitosti typické pro českou rodinu 19. století, především vliv rodiny na postavení jejích členů v rámci rolí v jednotlivých životních etapách - dětství, dospívání, dospělosti a stáří. Práce se zaměřuje na model patriarchální rodiny, který byl typický zejména pro český venkov 19. století, a vyznačoval se dominantním postavením muže v roli otce rodiny, jeho nepopíratelnou autoritou a závislostí všech ostatních členů na jeho rozhodování a také na jeho sociálním statusu a zdraví. Dominantní postavení muže bylo v té době utvrzované náboženskými a společenskými konvencemi, důležitou roli rovněž hrála socioekonomická funkce rodiny.

Teoretické teze vycházejí z podkladů čerpaných z odborných publikací, praktická potvrzení vyplývající z závěrů jsou doložena prostřednictvím příkladů z uměleckých literárních děl a memoárové literatury autorů a autorek 19. století. Využitím interdisciplinární metody sledování sociálních jevů prostřednictvím literárního díla lze analyzovat sociální procesy i při časovém odstupu – tedy v případě, že probíhaly v minulosti. Je třeba ale stále respektovat fakt, že umělecké dílo není skutečným a pravdivým odrazem společnosti, ale musí být hodnocené jako obraz zprostředkovaný, ovlivněný osobností autora, zvoleným literárním žánrem, a společenským, kulturním, národním či dobovým kontextem.